

Zpráva z konference doktorandů PedF UK

Již devátým rokem se konala doktorská konference, kterou pořádal Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání a Katedra psychologie pod záštitou děkanky PedF UK. Tématem letošní konference byly *Metodologické přístupy v pedagogických a psychologických doktorských výzkumech*. Téma bylo vybráno proto, že s metodologickými obtížemi se v rámci svých doktorských výzkumů potýkají téměř všichni studenti. Takto zaměřená konference tedy otevírala možnost, jak poskytnout doktorandům zpětnou vazbu ještě předtím, než se svými výzkumy začnou. Celou konferenci si zorganizovali studenti sami, aby získali zkušenosti s přípravou odborné akce.

Zahájení konference, která se konala 20. 5. 2013, se ujala paní děkanka, doc. PaedDr. Radka Wildová, CSc., která vyjádřila své ocenění směrem ke studentům za to, že dokázali celou konferenci sami zorganizovat. Dále sdělila, že ji potěšila informace o tom, že MŠMT přislíbilo doktorskému studiu finanční podporu. Poté pronesla několik úvodních slov ředitelka ÚVRV, prof. PhDr. Eliška Walterová, CSc., která zdůraznila, že se jedná o simulovanou doktorskou konferenci, která má studentům pomoci naučit se prezentovat své závěry před odbornou veřejností. V závěru promluvila doc. PaedDr. Jaroslava Vašutová, Ph.D., která připomněla, že absolvování této konference je jedním z výstupů Úvodního teoreticko-metodologického kurzu pedagogiky, který garantuje ÚVRV. Tento kurz, povinný pro všechny doktorandy, je vedl ke správnému metodologickému uvažování.

Pozvaný plenární řečník PhDr. Ing. Petr Soukup z Fakulty sociálních věd UK ve svém příspěvku představil Mezinárodní studii občanské výchovy ICCS 2009, jejímž cílem je zjistit, jak jsou studenti osmých ročníků v různých zemích připravováni na přijetí své role občana. V návaznosti na tematické okruhy konference plenární řečník objasnil především metodologii tohoto mezinárodního výzkumu, problematiku sběru dat a jejich zpracování.

Konference se aktivně zúčastnilo 31 doktorandů, a to nejen z oboru pedagogiky, jak tomu bylo tradičně v předchozích letech, ale také z oboru psychologie. Toto spojení bylo pozitivně hodnoceno jak doktorandy, tak supervizory, a proto se předběžně počítá s možností pokračovat v tomto složení i v dalších ročnících.

Konference byla rozdělena do tří sekcí na základě koncepce logik výzkumu psychologa Davida Hilese. První sekce se zaměřila na logiku výzkumu *explanation driven*, druhá sekce na logiku výzkumu *data driven* a poslední na logiku výzkumu *paradigma driven* a *theory driven*. V první zmíněné sekci byly předneseny příspěvky zabývající

150 se odkladem povinné školní docházky, integrací žáků cizinců, přístupy k podpoře nadání, komunitními školami, formativním hodnocením, mentoringem, ranými vazbami a úrovněmi sociální kognice, herními styly očima hráčů videoher a diagnostikou časové perspektivy u středoškolské mládeže. Celkově se tedy v této sekci představilo sedm příspěvků pedagogických a tři psychologické. Ve většině případů si doktorandi zvolili kvalitativní výzkum, který odpovídá logice výzkumu *explanation driven*. Největším problémem se ukázala být obecná metodologická úskalí, jako například nevyjasněný předmět studie, příliš ambiciózní cíle výzkumu, četnost cílů výzkumu, reprezentativnost vzorku a opomíjení způsobu zpracování dat získaných výzkumem.

V sekci logiky výzkumu *data driven* zazněla tato témata: variabilita vývoje počáteční čtenářské gramotnosti, kontinuita předškolního a základního vzdělávání, volba školy na úrovni primárního vzdělávání, cesta mezi školním a neškolním učením, sociální determinanty rozvoje hudebního talentu, rozvíjení klíčových kompetencí v předškolním vzdělávání, konstrukce identity a intencionality u dospívajících delikventů, studium učebnic matematiky, ochrana zdraví a bezpečnosti žáků na SOŠ a SOU a specifika alternativních škol. I v této sekci dominovala pedagogická témata (6) nad psychologickými (4) a kvalitativní výzkum (4) nad kvantitativním (2). Nicméně v této sekci studenti doktorského studia často volili také smíšený design (4). Největší problém i zde byl příliš široký záběr disertačních prací.

V poslední sekci, v níž dominovala logika výzkumu *paradigma driven* a *theory driven*, se představily příspěvky zabývající se badatelsky zaměřenou výukou v přírodovědných předmětech, chemií potravin a výživou v RVP G a učebnicích, žákovskými prekoncepty, kánonem české literatury, učebními styly učitelů ESP na vysokých školách, hodnocením studentů na vysokých školách, stínovým vzděláváním, vlivem rodiny na rozvoj raných čtenářských dovedností a používáním pohádek. V této sekci se sedmi pedagogickými a třemi psychologickými příspěvky se potvrdil fakt, že se studenti více přiklánějí ke kvalitativnímu výzkumu (6) či ke smíšenému designu (3). Problémy se vyskytovaly především ve formulaci výzkumných problémů a s nevyjasněností základních pojmů, se kterými studenti doktorského studia pracovali.

I přes uvedené problémy, které se ve studentských příspěvcích objevovaly, byla diskuse po prezentaci vždy vedena v přátelské atmosféře a veškeré připomínky supervizorů (sekce 1: prof. PhDr. Eliška Walterová, CSc., PhDr. Martin Chvál, Ph.D., doc. PhDr. Isabella Pavelková, CSc., PhDr. Miroslav Rendl, CSc.; sekce 2: PhDr. Karel Starý, Ph.D., RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D., PhDr. Irena Smetáčková, Ph.D., PhDr. Ida Viktorová, Ph.D.; sekce 3: doc. PaedDr. Jaroslava Vašutová, Ph.D., doc. PaedDr. Petr Urbánek, Dr., doc. PhDr. Miloš Kučera, CSc. a doc. PhDr. Vladimír Chrz, Ph.D.) byly podnětné a pomohly studentům s precizováním jejich příspěvků do sborníku. Zpětná vazba se netýkala vždy jen metodologických obtíží, ale velmi často také rozpoutala zajímavé a bouřlivé diskuse k tématům.

Při slavnostním zakončení vystoupili reportéři jednotlivých sekcí se svým shrnutím témat a problémů řešených v jednotlivých sekcích. Poté byla shrnuta negativa i pozitiva celé konference. Negativa vycházela především z nedostatků některých příspěvků, jako byla obecná metodologická úskalí, opomíjení způsobu zpracová-

ní dat, příliš široký záběr disertačních prací, nevyjasněnost pojmů a nepromyšlená formulace výzkumných problémů. Pozitivně byl ohodnocen také fakt, že si celou konferenci zorganizovali sami studenti a že byla vytvořena otevřená atmosféra pro plodnou diskusi. Velké poděkování patřilo zejména supervizorům, ale také členům organizačního výboru s předsedkyní PhDr. Veronikou Krabsovou.

Výstupem z konference je v současné době sborník abstraktů a fotografická dokumentace. Obé je ke stažení na stále funkčních webových stránkách konference¹, na kterých naleznete také powerpointové prezentace většiny přednášejících, včetně prezentace plenárního řečníka. Dalším výstupem je recenzovaný sborník referátů *Metodologické přístupy v pedagogických a psychologických doktorských výzkumech*. **Se sborníkem referátů je možné se seznámit taktéž na výše uvedených webových stránkách, o něž se stará Mgr. Vít Šťastný.**

Lucie Zimová
zimovaluci@seznam.cz

¹ Dostupné z <http://userweb.pedf.cuni.cz/wp/konference13/>.